

4 ka rason nganong angayang palagputon si Duterte

Kagawaran sa Impormasyon
Partido Komunista ng Pilipinas
Hulyo 2019

Sobra na ang tiranikong paghari ug terorismo ni Rodrigo Duterte. Dili moubos sa upat ang pinakadakung hinungdan kung nganong kinahanglan na siyang palagputon sa pwesto. Bugtong sa pagpalagpot kaniya sa pwesto ug pagpanubag kaniya sa iyang mga kalapasan ug krimen makatikang paabante ang katawhang Pilipino.

Walay kaulaw ang pagluhod ni Duterte sa mga langyaw. Pakana lang ang iyang “independyenteng palisiyang panggawas.” Ang tinuod, nagpagamit siya sa duha ka dagkung gahum aron magpabilin sa poder ug palapdon ang interes sa pinakasuod kaniya. Siya ang numero unong papet sa imperyalistang US ug bayaran sa China.

Layong nalabwan na niya ang rekord sa kanhing diktaduryang Marcos ug kapareho niyang kawatan nga si Arroyo sa kadaghanon sa mga gipapatay sulod sa mubo nga panahon. Gigamit niya ang tibuok makinarya sa estado, gikan sa sangay sa ehekutibo hangtud lehislatibo ug hudisyal, ingonman ang tibuok burukrasyang sibil ug militar, aron palanaton ang paghari sa iyang pundok ug makamonopolyo sa pinakadakung kapuslanan.

Ilalum sa iyang paghari, nag-antus ang katawhan tungod sa kawad-on sa disenteng suhulan, trabaho ug panginabuhian, ingonman sa maayong serbisyong pangpubliko. Gigamit lang niya ang lehitimong mga mulo ug pangayo sa katawhan aron ilusot ang makilangyaw ug makikapitalistang mga pakana. Labaw pa niyang ginapuga ang pinakakabus nga Pilipino aron pondohan ang mga programang Build, Build, Build nga ginakurakot sa iyang pamilya ug ginapahimuslan sa pinakaadunahang Pilipino.

Si Duterte ang pinakagikasilagan nga dagway sa burukrata-kapitalismo sa kasamtangan. Girepresentahan niya ang brutalidad sa mga agalong yutaan ug kahakog sa mga burgesya-kumprador. Siya ang pinakahari sa mga sindikato sa droga. Ginausik-usikan ug nagpakabuhong siya sa bahandi sa katawhan. Kaabin niya ang pinakadagkung traydor ug kawatan sa kasaysayan sa nasud.

Gihimugso sa dunot nga semikolonyal ug semipyudal nga katilingbanong sistema ang traydor, bangis, paantus ug kawatan nga rehimeng US-Duterte. Samtang nagkalaygay ang krisis niini, labaw nga nahanaw ang pagpakaaron-ingnon sa reaksyunaryong estado ug nabutyag ang tinuod nga esensya niini isip instrumento sa pagpaantus ug pagpangdaugdaug sa katawhan.

Ginarepresentahan ni Duterte ang pinakadautan nga aspeto sa milabayng mga rehimen. Kinahanglan na siyang palagputon ug babagan ang iyang tinguha nga magdugay pa sa poder.

TRAYDOR siya.

Giuna niya ang interes sa mga langyawng gubyerno ug kumpanya kaysa kaayuhan sa mga Pilipino. Labaw sa tanan, papet siya sa Kano. Masunuron usab siya sa China tungod sa interes niyang makakawkaw og pinakadakung pondo sa pinakamubo nga panahon.

Ginapatuman ni Duterte ang dili patas nga mga kasabutang militar, ingonman ang mga kahimtang sa ekonomiya, pulitika ug kultura, nga nag-alagad sa interes sa imperyalismong US. Siya ang hepe sa reaksyunaryong neokolonyal nga estado ug kumander sa maki-US nga Armed Forces of the Philippines (AFP). Ilalum ni Duterte, labaw nga migrabe ang interbensyon sa US sa internal nga mga hisgutanan ug pagmantine niini sa daku ug permanenteng presensyang militar sulod ug kadagatan sa nasud.

Mga karaang kasabutan ug tratado. Kontra sa pagpanghinambog niya kanhi nga “moubulag” na siya sa Amerika, wala siyay gihimo o tinguha nga motiwalag sa paghari sa US. Wala niya gikansela ang dili patas nga mga kasabutan ug tratado nga nagpalig-on sa dominasyong militar sa US sama sa Mutual Defense Treaty, Visiting Forces Agreement ug Enhanced Defense Cooperation Agreement.

Ilalum sa ng EDCA, gitukod na sa US ang dili moubos sa lima ka pasilidad-militar niini sulod sa mga kampo sa AFP. Lakip dinhi ang usa ka bilding sa Cesar Basa Air Base sa Pampanga nga alang kuno sa mga makitawhanong misyon sa US apan han-okanan diay kini sa ilang himan-militar. Ginatugutan usab ni Duterte ang padayon nga konstruksyon sa base sa mga tropang Amerikano sa Antonio Bautista Air Base sa Palawan. Siya mismo ang nangapura nga humanon na ang kampong militar sa Ground Zero sa Marawi alang sa mga sundalong Amerikano nga nakabase dinhi.

Balaod militar ug OPE-P. Labaw nga gipalighot ni Duterte ang interbensyong militar sa US sa nasud sa dihang gideklara niya ang balaod militar sa Mindanao. Gihtagag-katarungan sa balaod militar ang subling pagtukod sa US og usa ka “ginganlang misyon” nga nagtugot sa kanunayng presensya sa mga sundalong Amerikano sa

kayutaan sa Pilipinas bisan og wala kiniy gipirmahang tratado. Gitukod sa US ang Operation Pacific Eagle-Philippines (OPE-P) sa pusod mismo sa Marawi niadtong Oktubre 2017. Sa maong panahon, usa ang OPE-P sa duha ka ginganlang misyon (ang usa mao ang Operation Inherent Resolve sa Syria) nga gilunsad sa US sa tibuok kali-butan. Gipatuman sa US sa duha ka nasud (sa kaso sa Pilipinas sa Marawi ug sa Syria, sa Raqqa) ang mga pagpamomba ug pagpanggun-ob sa tibuok syudad. Human gipulbos ang Marawi ug gianunsyo ni Duterte nga “nalingkawas” na kini gikan sa mga “terorista,” labaw pang gipakusog ug gipalapad ang mga operasyon sa OPE-P aron langkuban dili lamang ang Mindanao kundili lakip na ang tibuok nasud.

Niadtong Hunyo, gianunsyo sa Bureau of Conflict and Stabilization Operations (BCSO) sa US State Department ang pagtukod og usa pa ka programang “kontra-terrorismo” nga molungtad og tulo ka tuig. Nakapunting ang maong programa sa paglunsad og mga operasyong sibil-militar sa mga piniling lugar sa Mindanao sa gambalay sa “whole-of-nation approach.”

Balikatan ug uban pang pagbansay militar. Ilalum sa rehimeng Duterte, midaghan ang presensya sa mga sundalong Amerikano ug subsub ang ilang mga aktibidad sa nasud. Sa milabayng duha ka tuig, adunay usa ka aktibidad militar ang US sa nasud kada duha ka adlaw. Matag tuig, nagkadaku ang ihap sa mga tropang Amerikano nga nagasalmot sa mga operasyong militar nga ginalunsad sa takuban sa mga “giusang pagbansay.” Gikan Pebrero hangtud Abril lamang niining tuiga, dili moubos sa 12,000 ka tropang Amerikano ang nagrelyebohay aron maglunsad og lain-laing operasyong militar sa kayutaan ug kadagatan sa nasud. Niadtong Mayo, gianunsyo sa mga upisyal militar sa US nga modoble pa ang ihap sa mga sundalong mosalmot sa mga pagbansay sa Pilipinas sa mosunod nga tuig. Labaw niini, gigamit na sa US ang Pilipinas isip kaugalingong nataran sa pagbansay. Ang Balikatan, nga kanhi *bilateral* (tali lang sa US ug Pilipinas) gihimo na nga *multilateral* ug regular na nga nagasalmot dinhi ang Australia, Japan ug uban pang mga nasud.

Paggamit sa kadagatan. Walay hunong nga ginagamit sa US ang kadagatan sa Pilipinas isip agianan ug pahulayan sa dagkung barkong panggubat niini nga kasagaran nagadala og mga armas nukleyar. Sa takuban sa mga operasyon alang sa “freedom of navigation” (kagawasan sa nabigasyon) ug mga giusa nga mga pagpatrulya kauban ang Coast Guard sa Pilipinas, nagabutang ang US og mga barko niini dili lang

sa kadagatan sa Pilipinas kundili lakip na sa mga kadagatan sa mga nasud nga wala nagatugot sa ilang maluntarong presensya. Usa dinhi ang Sulu-Sulawesi Sea tali sa Indonesia, Malaysia ug Pilipinas. Ginalusot usab sa US ang presensya sa mga barkong pang-Coast Guard niini sa South China Sea sa pagsulting magsilbi kining “proteksyon” sa mga nasud sa Southeast Asia nga “walay katakus nga modepensa sa kaugalingon” batok sa China. Naglatag kini og *network* sa mga radar sa mga baybayon sa Pilipinas aron subaybayan ang mga aktibidad sa China sa South China Sea. Pupanahon nga mi-dunggo ang mga barko sa US sa mga piyer sa nasud aron gawasong makalulinghayaw ang mga sundalong Amerikano sa mga syudad ug baryo samtang ginaayo ug manghan-ok og basura ang ilang mga barko.

Pagsandig sa ayuda ug armas. Nakasandig si Duterte ug ang AFP sa pondo ug himan militar sa US, sukwahi sa pagpanghinambog niya nga mangayo o mopalit siya ug armas sa China ug Russia. Sa agalan sa kunuhay modernisasyon, padayon ang pagtapun-og sa US sa karaang himang militar ug uban pang materyal aron suportahan ang dunot ug korap nga AFP. Niadtong nangaging tuig, mikabat sa ₱35 bilyon ang kantidad sa gibaligya niining himan militar pinaagi sa programang Excess Defense Articles kung asa ginabaligya sa US ug sa mga alyado niini ang sobra o ginamit na niining mga himan militar sama sa mga barko, pusil ug eroplano. Ginamonopolyo sa mga heneral ni Duterte ang mga kontrata sa mga pribadong kumpanyang Amerikano nga nagbaligya sa maong mga armas.

Pagpatuman sa maki-US ug kontra-katawhang mga palisiya. Walay giusab, kundili labaw pang gipagrabe ni Duterte ang maki-US ug kontra-katawhang mga kasabutan, programa ug kahimtang sa ekonomiya, pulitika ug kinabuhi sa nasud. Ang kanhing mga programang wala natuman sa nangaging mga dekada nahimo niyang iratsada sa Kongreso sama sa dugang nga mga buhis.

Padayon niyang gipatuman ang mga programang gidikta sa mga institusyong dominado sa US sama sa World Bank, International Monetary Fund ug Asian Development Bank. Lakip dinhi ang Philippine Rural Development Program, K-12 ug uban pang neoliberal nga palisiya sa edukasyon, ug 4Ps. Katambayayong niini ang dagkung utang nga pagabayran sa mga Pilipino sulod sa taas nga panahon.

Gamit ang serye sa mga kamanduang ehekutibo, labaw usab nga giabli ni Duterte ang lokal nga ekonomiya sa pagpangawkaw sa mga transnasyunal nga korporasyon. Sa takuban sa “pag-agni sa langyawng kapital” ug pagpalagsik sa pagmanupaktura, giduso niya ang “pagpapaspas” sa proseso sa pagnegosyo sa mga langyaw sa mga sektor nga parehong ginatugutan ug wala pa ginatugutan sa Konstitusyong 1987. Pipila ka beses na usab niyang gisulayang iratsada ang *charter change* o pag-usab sa konstitusyon nga ginaduso sa mga negosyanteng Amerikano.

Bisan og layong mas gamay ang impluwensya sa China sa ekonomiya, pulitika, kultura ug militar sa nasud kumpara sa US, padayon kining nagadaku tungod sa todong pagapas ni Duterte sa mga pabor ug pondo gikan sa mga upisyal ug kumpanyang Chinese. Upat ka beses na siyang miadto sa China aron manglimos sa presidente niining si Xi Jin-

ping ug mga monopolyo kapitalistang Chinese. Sa matag bisita, giareglo ni Duterte ang dagkung kontratang pang-imprastruktura tali sa gubyernong Chinese, mga pribadong kontraktor ug Pilipinong burgesya-kumprador. Mikubra siya ug iyang mga kakunsabo sa estado og mga kikkbak ug pabor gikan sa parehong bahin.

Pagbaligya sa soberanya. Mihilum si Duterte atubangan sa paspas nga pagtukod sa China sa mga pasilidad militar sa mga islang adunay soberanong katungod ang Pilipinas, nga nagsugod niadtong 2014. Wala niya giduso ang katungod sa Pilipinas nga gipanalipdan sa hukum sa internasyunal nga korte nga magkansela sa pag-angkon sa China sa kanatibuk-an sa South China Sea. Ginapanghadlok ni Duterte ang pagpangatarungan nga “dili nato kayang gerahon” ang China ug “mapuo lamang ang atong hukbong pangdagat” aron hatagag-rason ang pagbalibad niya nga mobarug batok sa pagpamig-ot niini. Sa ingon, ginatugutan niya ang militarisasyon sa China ug US sa kadagatan sa Pilipinas.

Burgos Reef, langkob sa Spratly

Pagsubasta sa rekurso. Gipasagdan usab ni Duterte nga mangisda ang mga mangingisdang Chinese sulod sa eksklusibong sonang pang-ekonomiya sa Pilipinas nga walay multa o silot, bisan sa mga kasong magun-ubon kini sa bahanding dagat ug sa mangingisdang Pilipino. Ginapanalipdan pa niya ang pagpangawkaw sa China sa rekursong-dagat sa pagsulting aduna silay "katungod" dinhi, ug ginapig-ot ang mga Pilipinong mangingisdang adunay determinasyong magreklamo.

Apan labaw dinhi ang pagbaligya niya sa yuta ug uban pang natural nga rekurso bugti sa pautang ug kikkak alang sa iyang pamilya, mga alipures ug gipaborang burge-sya-kumprador. Gigambalay niya ang programang Build, Build, Build aron payungan ang mga pangpubliko nga kontratang gibaligya niya sa China. Aron palighuton ang pagsulod sa China, gibaliktad niya ang kanhing mga restriksyon, sama ng pagbawal sa mga kumpanyang Chinese nga mosalmot sa mga proyektong pang-enerhiya. Sa kinatibuk-an, 12 ka proyektong pang-imprastruktura ang pagapondohan sa China pinaagi sa mga pautang ug ayuda. Nagkantidad ang maong mga proyekto og ₱301 bilyon.

Bugti sa maong mga utang ang dautan nga probisyon sama sa pag-angkon sa China sa yuta ug rekurso kung dili mabayaran ang mga utang, ug pagtugot nga mopailalum sa usa ka “internasyunal” nga korte sa China nga maoy mohukum kung adunay mga kalapasan sa kontrata.

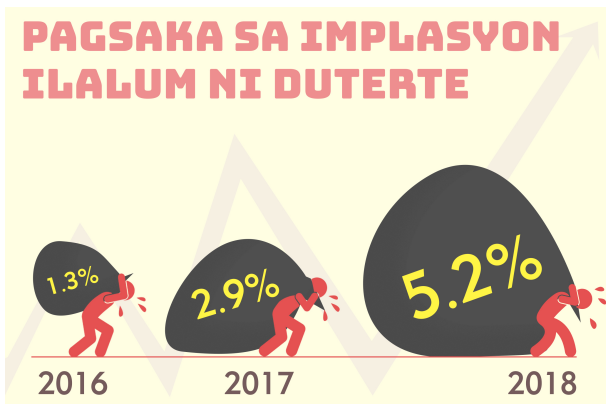
Pinakadagkung proyektong pang-imprastruktura nga pagapondohan sa utang gikan sa China

Proyekto	Kantidad	Rehiyon
Subic-Clark Railway Project	₱ 50 B	Region III
Ambal-Simuay River and Rio Grande de Mindanao River Flood Control Projects	₱ 39.2 B	Region XII
Chico River Pump Irrigation Project	₱ 4.3 B	CAR, Region II
PNR South Long-haul (Manila-Bicol)	₱ 175.3 B	Region IV-A; V
New Centennial Water Source - Kaliwa Dam Project	₱ 12.2 B	Region IV-A; NCR

PAANTUS siya.

Hilabihan nga pagpaantus ang dala sa paghari ni Duterte. Migrabe ang krisis sa panginabuhian ug mihagba ang ekonomiya bunga sa iyang kontra-kabus nga mga neoliberal nga palisiya. Migrabe ang disempleyo ug misaka ang presyo sa mga palaliton samtang nagpabiling ubos ang suhulan. Makapasilag usab ang mga pagpa-ngilad ni Duterte ug perwisyong dala sa gakadunot ug dili sarang nga mga katiling-banong serbisyo ug batakang utilidad nga kontrolado sa pribadong mga kumpanya, malukpanong pagpangawkaw sa yuta ug dislokasyon sa kabanikanhan ug kasyudaran.

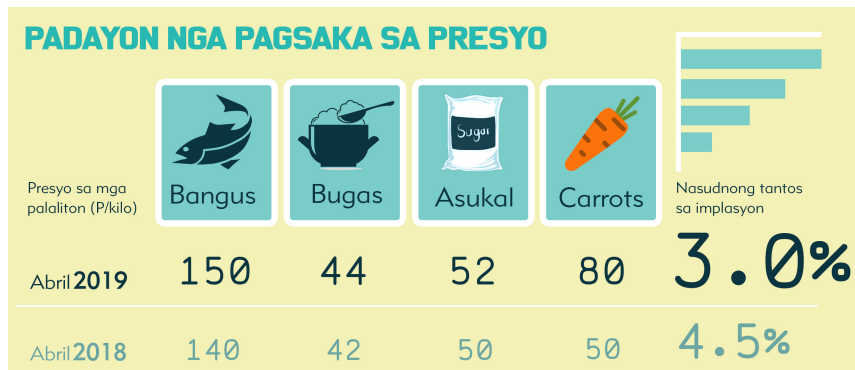
Sa dihang gipatuman sa rehimen niadtong Enero 2018 ang TRAIN law sigon sa rekomendasyon sa The Arangkada Philippines Project (TAPP) sa American Chamber of Commerce, mibug-at ang palas-anong buhis ug misaka ang presyo sa pagkaon ug uban pang batakang mga panginahanglan. Niadtong milabayng tuig, mikabat sa 5.2% ang abereyds nga tantos sa implasyon, pinakapaspas nga tinuig nga pagsaka sa presyo sa halos usa ka dekada.

Pinakasakit sa bulsa sa katawhan ang pagsaka sa presyo sa bugas. Gikan 2017, misaka ang presyo sa bugas sa abereyds nga 10% niadtong 2018 subay sa datos sa reaksyunaryong gubyrerno. Kadungan usab niini ang pagsaka sa presyo sa petrolyo ug uban pang

produktong pagkaon sama sa isda ug utan. Niadtong nangaging tuig, mikita ang rehimen og ₱43.4 bilyon gikan sa pagpaningil sa dugang buhis sa petrolyo. Sa kinatibuk-an, nakatigum ang gubyrerno ni Duterte og ₱68.4 bilyon tungod sa dugang nga buhis.

Misaka ang tantos sa implasyon bunga sa TRAIN niadtong 2018. Ang pag-ubos niini ngadto sa 3.2% niadtong Mayo wala nagpasabot nga miubos ang presyo sa mga palaliton ug singil sa serbisyo.

Tungod sa TRAIN, gibanabana nga nakaltasan og ₱800-₱4,000 ang kita sa pina-kakabus nga pamilya kada tuig.

Paantus sa mga mamumuo ug semi-proletaryado. Subli-subli nga gibalibaran ni Duterte ang panawagan sa mga mamumuo alang sa makabuhi nga dugang suhulan, pa-reho sa pribado ug pangpublikong sektor gawas sa mga sundalo ug pulis. Niadtong Hunyo, subling gibalibaran sa rehimen ang petisyon sa mga mamumuo sa National Capital Region, pabor sa kontra-petisyon sa mga kapitalista, sa rason nga miubos na ang implasyon.

Mas daku pa ang ginakibhang sa implasyon sa tinuod nga kantidad sa suhulan kumpara sa pagsaka niini. Bisan og misaka og ₱46 ngadto sa ₱537 ang minimum nga suhulan sa National Capital Region gikan Hulyo 2016, gakakibhangan usab ang tinuod nga kantidad niini karon og ₱81 tungod sa implasyon. Ang maong minimum nga pina-kadaku sa tibuok nasud wala pay katunga sa ₱1,209 gikinahanglang kantidad aron mabuhi og disente ang usa ka pamilya nga adunay unom ang gidak-on.

Migrabe usab ang disempleyo ug pinakagrabe ang kadaut niini sa sektor sa agrikultura. Sa milabayng duha ka tuig, mikabat sa duha ka milyong trabaho sa agrikultura ang nawala. Sa kinatibuk-an, dili moubos sa 11.3 milyon ang wala ug kulang ang trabaho niadtong 2018.

Gipakita bisan sa mismong estadiska sa estado nga hilabihan ka ubos sa ihap sa trabahong namugna ni Duterte. Sa unang duha ka tuig niya sa poder, nakamugna lamang sa netong 81,000 bag-ong trabaho kada tuig. Kini na ang pinakaubos sukad pa niadtong 1986. Nataho usab niadtong 2017 ang pinakadaking pagkunhod sa empleyo sulod sa 20 ka tuig kung asa 663,000 ang nawad-an og trabaho.

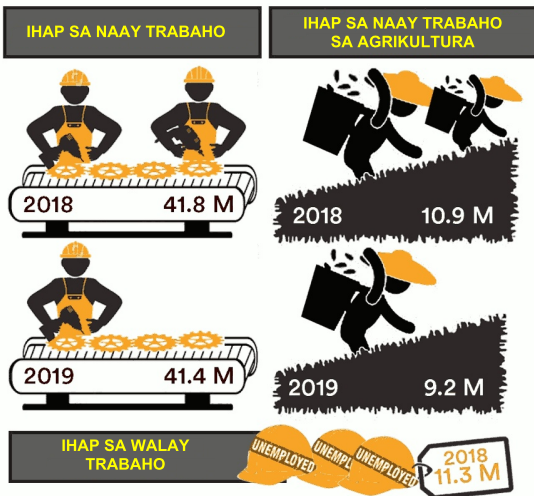
Tungod sa hilabihan ka dakung ihap sa walay trabaho, napugos ang mga mamumuo nga mosulod sa mga mapahimuslanong kontraktwal nga kahimtang ug modawat og hilabihan ka ubos suhulan. Sukwahi sa saad ni Duterte nga tapuson ang kontraktwalisasyon, giratsada niya ang pagbalaod sa Security of Tenure Bill nga nag-institusyunalisa sa kontraktwalisasyon sa porma sa *job outsourcing*, *contracting* ug *subcontracting* nga pulos nagatugot sa dagkung kumpanya nga mokuha og mga mamumuo sa mga ahensya sa pamuo. Human kini sa iyang pagpatuman kunuhay sa kontra-kontraktwalisasyon nga Executive Order 52 ug Department of Labor and Employment Order 174.

Ang kawad-on sa panginabuhian ang nagatukmod sa minilyong katawhan nga mangita og bisan unsang panginabuhian. Kasagaran silang natipun-og sa mga kabus nga komunidad ug nagtrabaho isip mga mamumuo sa mga merkado, konstruksyon, namaligya o namuhunan sa ginagmayng baligya. Anaa sa 80% sa mga mamumuo ang lakip sa

giilang “informal economy” o mga trabaho ug panginabuhian nga wala nakapailalum sa regulasyon sa estado.

Atubangan sa pangkinatibukang kawad-on sa trabaho, nangatukmod usab nga mag-abrod ang minilyong mga mamumuo aron manginabuhi. Matud sa datos sa estado, adunay 3,428,943 ka mamumuong Pilipino na ang migawas sa nasud sukad Enero 2017 hangtud Hunyo 2018, katugbang sa 6,269 kada adlaw.

PAG-UBOS SA EMPLEYO
SUBAY SA SARBAY SA GUBYERNO

Paantus sa mga mag-uuma. Malukpanong nagapatay ang mga palisiya ni Duterte sa agrikultura sa panginabuhian sa mga mag-uuma ug labaw nga magpahagba sa produksyon. Lakip dinhi ang Rice Import Liberalization Law (liberalisasyon sa importasyon sa bugas) ug ang palisiya sa pagratsada sa malukpanong kumbersyon sa mga yutang agrikultural. Atubangan kini sa nagpabiling problema sa kawad-on sa yuta sa minilyong nagatikad nga ginapaantus usab sa pyudal nga abang ug kawad-on sa mekanisasyon ug subsidyo sa estado.

Isip pagsunod sa dikta sa World Trade Organization, gipatuman ni Duterte ang hingpit nga liberalisasyon sa importasyon sa bugas niadtong Pebrero. Gitangtang sa maong balaod ang kanhing palisiya sa paglimita sa gidaghanon sa bugas nga pwedeng isulod sa nasud isip proteksyon sa lokal nga produksyon sa humay. Tungod sa pagdag-sa sa mas baratong bugas, gidahum nga malugi og 2.4 milyon ang mag-uuma sa humay ug sa ingon pagkahagba sa lokal nga produksyon sa humay. Tumong usab sa maong lakang ang pugsong mabangkrap ang mga mag-uuma sa humay, ihunong ang produksyon sa mga humayan ug iduso ang kumbersyon sa ilang mga kayutaan. Labaw niining ginaguba ang katakus sa nasud sa lokal nga produksyong agrikultural ug ang seguridad niini sa pagkaon.

Human niini, ginaspaspan ni Duterte ang pagbalaod sa National Land Use Act, aron papaspason ang reklasipikasyon ug kumbersyon sa mga yutang agrikultural ug mga yutang pangpubliko. Isip pagpangandam, sunud-sunod ang pagpagawas sa Department of Agrarian Reform og mga kamanduan aron padalion ang proseso sa kumbersyon niini sa residensyal, komersyal ug industriyal nga kapuslanan. Tumong sa maong mga lakang nga himuong ligal ang rekonsentrasyon sa mga umahan ug yutang kabilin sa kamot sa dagkung agalong yutaan ug burgesy-a-kumprador. Gigamit na kini karon aron palayason ang mga mag-uuma ug katutubo sa mga yutang target nga tukuran sa higanteng mga imprastruktura ilalum sa iyang programang Build, Build, Build.

Malinglahong mga reporma. Gigamit ni Duterte ang lehitimong pangayo sa katawhan aron ilusot ang mga repormang kunuhay maghatag og libreng serbisyo sama sa edukasyon, pagpatambal ug irigasyon, apan sa aktwal nagagarantiya lamang sa kita sa mga lokal ug langyawng kapitalista. Walay giusab si Duterte sa nagatunhay nga palisiya sa pagtalikod sa estado sa responsibilidad niining maghatag sa katilingbanong

serbisyo.

Sa sektor sa edukasyon, gipatuman niya ang Universal Access to Quality Tertiary Education Law niadtong 2017 nga adunay deklaradong tumong nga himuong libre ang matrikula sa kolehiyo. Apan tungod kay kulang ang ginagahing pondo alang niini, lain-laing balayrunon pa gihapon ang ginasingil sa mga pangpublikong unibersidad. Lakip sa mga maniobra sa rehimen ang pagpagawas og usa ka memorandum niadtong Abril nga nagatugot sa pagpaningil sa 141 ka klase nga mga balayrunon. Gipahugot usab ang proseso sa pagsulod ug gilimita ang ihap sa mga estudyanteng makasulod sa mga pangpublikong kolehiyo ug unibersidad.

Ingonman, gigamit sa estado ang balaod aron magbubo sa pangpublikong pondo sa mga pribadong eskwelahan ilalum sa Tertiary Education Subsidy (TES). Sukad nga gipatuman ang balaod, naggahin ang rehimen og ₱30 bilyon aron pondohan ang mga pribadong unibersidad nga modawat sa mga estudyanteng dili kayang dawaton sa mga eskwelahang pangpubliko. Ang maong kantidad ang halos katugbang na sa ₱33-bilyong badyet nga gigahin alang sa mga pangpublikong unibersidad.

Sa sektor sa panglawas, gipirmahan usab niadtong Pebrero ang Universal Health Care (UHC) Law nga nagtinguha kunong hatagag serbisyong panglawas ang tibuok katawhan. Ang tanan kuno ang malakip sa National Health Insurance Program. Imbes nga maggahin og dugang pondo aron palig-unon ang mga pangpublikong ospital, ginapalig-on niini ang sistema sa pribadong paggarantiya pinaagi sa PhilHealth nga nagaobliga sa regular nga kontribusyon sa mga myembro niini. Ginagamit ang pondo niini aron hapsay nga makapadagan sa pondo sa mga pribadong ospital ug klinika nga modawat sa mga pasyente nga dili kayang direktang serbisyuhan sa gub- yerno.

Luyo usab sa balaod sa libreng irigasyon nga gipatuman ni Duterte niadtong 2017, nagpabiling inutil ang iyang rehimen atubangan sa malukpanong katalagman bunga sa hulaw. Niadtong katapusan sa Marso, mikabat na sa P4.35 bilyon ang kantidad sa tanom ang nadaut. Sa kinatibuk-an, wala pa sa 1/4 sa mga umahang dapat adunay irigasyon ang naserbisyuhan sa irigasyon, ug nagpabiling dunot ang mga imprastruktura alang niini. Sa kaso sa Cordillera, ginagamit pa ang maong balaod aron iduso ang pagtukod sa Chico River Pump Irrigation Project sa mga kapitalistang Chinese.

Sa sektor ng transportasyon, pagkahagba sa panginabuhian ang dala sa pakanang “modernisasyon” sa dyip ni Duterte sa mga drayber ug opereytor. Sa esensya, tinguha lamang niining garantiyahan ang kita sa mga transnasyunal nga kumpanyang nagamugna og sakyanan pinaagi sa pagdili sa paggamit sa mga karaang dyip sa pagpamasada. Gibanabana nga nagkantidad ang mga *e-jeepney*, mga *jeepney* nga gipadagan sa *solar-power* o adunay Euro 4 *engine* nga ginabaligya ni Duterte og ₱2.1 milyon kada yunit, lakip na ang interes. Lapas kini sa katakus sa kasagarang mga drayber ug opereytor.

Palpak nga serbisyo. Mitataw karong tuiga ang perwisyon dala sa palpak nga pribadong serbisyon patubig ug kuryente ug ang pagkainutil sa rehimen aron resolbahon kini.

Mag-antus hangtud Agosto ang mga residente sa Metro Manila ug ubang kasikbit nga rehiyon tungod sa limitadong suplay sa mainom nga tubig. Sukad niadtong Marso pa nawad-an og tubig ang gripo sa mga residente bisan og lalum pa ang tubig sa Angat Dam nga primaryang tinubdan sa suplay sa mga pribadong opereytor. Ginapasumangil sa rehimen ang hulaw aron ilimud nga dunot og kulang kaayo ang mga imprastruktura niini alang sa distribusyon sa tubig og pagkausik sa dakung bolyum sa tubig tungod niini. Aron usab matabunan niini ang kamatuuran nga ginansya og dili serbisyo ang prayoridad sa mga pribadong opereytor. Luyo sa palpak nga serbisyo, padayon ang pagsirit sa singil og pagdaku sa ginansya sa mga pribadong kumpanya sa patubig. Niadtong 2018, misaka og 8% ang netong kita sa Manila Water sa mga Ayala ngadto sa ₱6.6 bilyon.

Kadungan niini, nabutang usab ang mga residente sa *rotational brownout* o nakaiskedyul nga pagkawala sa kuryente niadtong hulaw. Bunga kini sa dungan-dungan nga pagsirado sa 20 ka planta nga nagasuplay og kuryente sa Luzon. Walay nahimo si Duterte aron pugngan ang iskemang dungan-dungan nga pagsirado niini matag hulaw, nga pamaagi sa mga pribadong kapitalista aron ipiton ang suplay og matas-an ang presyo sa kuryente. Gipahimuslan pa sa mga kapitalista ang maong problemang aron iduso ang pagtukod sa dugang pang mga plantang pang enerhiya nga himuon nilang pangwartahan.

BANGIS siya.

Brutal ug malukpanon ang kabangis ni Duterte sa pagpatuman niya sa tulo ka “gyera” batok sa katawhan. Pipila ka libo na ang ekstrahudisyal nga gipatay sa iyang mini nga “gyera kontra-droga” nga sa aktwal usa ka gyera batok sa karibal nga mga sindikato sa droga. Halos hatunga sa milyon ang nawad-an og panimalay sa dihang gipulbos niini ang Marawi sa ngalan sa “gyera kontra-terorismo” nga gigamit niya aron ipahamtang ang balaod militar sa Mindanao. Gatasan usab ka mag-uuma, mamumuo, kabatan-onan ug propesyunal ang gibiktima sa iyang “todo-gyera” batok sa rebolusyonaryong kalihukan ilalum sa Oplan Kapayapaan ug pinakaulahing kampanyang Kapanatagan sa AFP ug PNP.

“Gyera kontra-droga.” Ginahatagag pangatarungan ni Duterte ang iyang krimen sa malukpanong pagpamatay sa rason nga ang mga adik sa droga “dili tawo” ug sa ingon walay mga katungod ug dapat lang nga pamatyon. Nag-unang target sa maong “gyera” ang mga kabus sa mga komunidad ug mga kalaban niya sa pulitika.

Makita sa estadistika mismo sa PNP nga niadtong Hunyo 2019, mikabat na sa 35,000 ang gipatay sa mga personel ug mga *death squad* niini sa mga operasyong “kontra droga.” Mayorya niini nahitabo sa Metro Manila ug sa kasikbit nga prubinsya sa Bulacan. Samtang sukad nga nakalingkod si Duterte sa poder, tulo ka iladong lider sa karibal nga mga sindikato ang “ginyutralisa” sa PNP. Usa kanila ang gipatay sulod mismo sa usa ka presinto.

Pipila ka beses nga ginabansiwag ni Duterte ang ‘narcologist’ o listahan sa mga upisyal sa gubyerno nga lambigit sa droga batok sa mga karibal sa pulitika. Gigamit niya kini aron hadlukon ang mga lokal nga upisyal ug dapigan siya. Gipagrabe kini niadtong panahon sa eleksiyong *midterm* niadtong Mayo 2019.

Sa kahadlok nga papanubagon sa daghang kaso sa pagpamatay, hingpit na nga miluwat si Duterte niadtong Marso 2019 sa Rome Statute nga mitukod sa International Criminal Court (ICC). Kini human gikanayon sa ICC ang paglunsad sa pasiu-nang imbestigasyon sa mga krimen ni Duterte ilalum sa gyera kontra droga niadtong Pebrero 2018.

MGA BIKTIMA SA PAGLAPAS SA KATUNGOD-TAWO

SULOD SA 3 KA TUIG NI DUTERTE

Hulyo 2016—Marso 2019

Pugos nga pagkawala **10**

Tortur **126**

250

Ekstrahudisyal nga pagpatay

Pakyas nga pagpatay **392**

Iligal nga giaresto **2,370**

87,427

Pagpanghadlok, harasment ug intimidasyon

369,688

Biktima sa pagpamomba

449,284

Pugos nga pagbakwit

42,823

Biktima sa iligal nga okupasyon

ILALUM SA BALAOD MILITAR SA MINDANAO

Mayo 23, 2016—Mayo 23, 2019

6

35

93

136

1,450

28,813

348,081

423,538

4,428

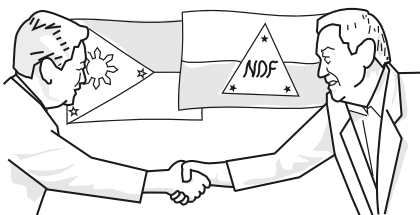

Balaod militar sa Mindanao. Sa ngalan sa pagpukan sa terorismo, gibungkag ni Duterte ang syudad sa Marawi ug gipailalum ang tibuok isla sa Mindanao sa balaod militar.

Gibubo ni Duterte niadtong 2017-2018 ang 75 ka batalyong pangkombat sa Philippine Army sa Mindanao. Sa tibuok duha ka tuig nga implementasyon niini, nataho ang dakung ihap sa paglapas sa katungod-tawo. Mikabat sa 423,538 ang pugos nga nagbakwit, 348,081 ang biktima sa pagpamomba ug 93 ang biktima sa ekstrahudisyal na pagpatay. Niadtong Mayo, nataho nga anaa sa 100,000 pa ka mga bakwit ang wala nakabalik sa ilang mga balay, samtang mas daghan pa ang walay panginabuhian.

Pagpamig-ot sa ligal nga demokratikong kalihukan ug mga karibal sa pulitika. Lain-laing pakana ang gipatuman ni Duterte aron pahilumon ang iyang mga kritiko, mga aktibista, abugado ug midya. Ginasumpo ang pagsukol sa katawhan. Walay-puas ang mga pagpamatay, pagpangatake sa mga mag-uuma, mamumuo ug uban pang sektor. Dili luwas bisan ang konserbatibong oposisyon sa iyang pagpamig-ot.

PAGPATAY SA PANAGHISGOT PANGKALINAW

- 1st round** Agosto 22-27, 2016
- 2nd round** Oktubre 6-9, 2016
- 3rd round** Enero 19-25, 2017
- 4th round** Abril 2-6, 2017
- 5th round** Nobyembre 25-27,

MGA PALISIYANG KONTRA KALINAW

- 2017**
  - Proclamation No.360 Nobyembre 23*
  - Proclamation No.374 Disyembre 5
- 2018**
  - Teroristang proskripsyon Pebrero 21
  - lokal nga "peace talks" Hulyo21
  - Pagbutang sa OPAPP kangRet. Gen. Carlito Galvez Jr.
- 2019**
  - Disyembre 21 Terminasyon sa mga representante sa GRP panel

Gipapreso niya si Sen. Leila de Lima, usa sa pinaka-iladong kritiko sa iyang “gyera kontra-droga” sa kasong pagbaligya sa iligal nga droga. Gipalagpot niya sa pwesto ang *chief justice* sa Korte Suprema nga si Maria Lourdes Sereno niadtong Mayo 2018. Gihulga, gihadlok ug gipig-ot niya ang mga midya, pareho sa tradisyunal ug independyenteng masmidya. Mipungkay ang iyang pagpamig-ot pinaagi sa pagpasaka og kaso kang Maria Ressa, CEO sa Rappler, ug pag-aresto kaniya niadtong Pebrero 2019.

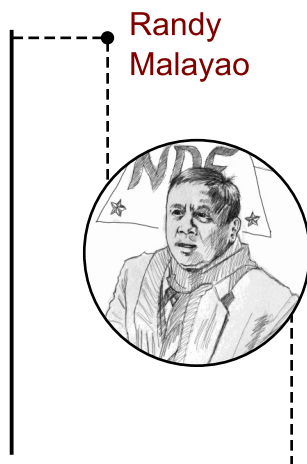
Pinakagrabe ang atake sa progresibo ug demokratikong kalihukang masa sa kabanihanhan ug kasyudaran. Walay-pili nga ginaakusahan ang mga mag-uuma ug minorya nga myembro o tigsuporta sa Bagong Hukbong Bayan, ginaparada ug ginapagawas nga mga "rebelde" misurender."

Nanghulog og bomba, nangistraping ug nanunog ang mga sundalo sa AFP sa mga komunidad. Nagalunsad sila og mga sustenido ug nakapokus nga mga operasyon nga hilabihang nakaaapekto sa panginabuhian sa mga mag-uuma. Gipasara ni Duterte ug sa AFP ang mga pangkomunidad nga eskwelahang Lumad ug ginapig-ot ang mga esudyante, magtutudlo ug tigsuporta sa ila.

PAG-ARESTO UG PAGPRESO SA MGA KONSULTANT SA NDFP

PAGPATAY SA KONSULTANT SA NDFP

Sa kasyudaran, ginapuntirya ni Duterte ang katungod nga mag-organisa ug mag-padayag sa lain-laing demokratikong sektor. Gihimong pakana ni Duterte ang imben-tong “Red October” ug mga *ouster matrix* nga naglambigit sa mga organisasyon, per-sonalidad ug pulitiko sa usa ka pakanang pagpalagpot aron baharan sila ug babagan ang ilang pakighiusa sa mga demokratikong sektor. Malisyoso sila nga ginalambigit sa rebolusyonaryo ug armadong kalihukan aron hatagag pangatarungan ang pagpama-tay, pagpamig-ot ug uban pang armadong atake sa mga indibidwal, organisasyon ug institusyong ligal.

Ginapadakop ug ginapasakahan og mga gama-gamang kaso ang mga lider masa. Niadtong Hunyo, aduna nay 532 ka bilanggong pulitikal, 209 kanila ang giaresto ilalum sa rehimeng Duterte.

Pagpatay sa prosesong pangkalinaw. Sulod sa halos usa ka tuig ug unom ka bu-lan, naningkamot ang duha ka panel sa National Democratic Front of the Philippines (NDFP) ug Gubyerno sa Republika sa Pilipinas nga matibuok ug mapirmahan ang tulo pa ka kasabutan sigon sa pagkagambalay niini: ang kasabutan sa mga repormang so-syo-ekonomiko, reporma sa pulitika ug konstitusyon ug ang ulahi mao ang pagtapos sa gubat ug disposasyon sa mga pwera.

Misulod ang NDFP, Bagong Hukbong Bayan (BHB) ug Partido Komunista ng Pilipi-nas (PKP) sa walay-taning nga hunong-buto. Nanglimbasog ang NDFP nga iandam ang borador sa Comprehensive Agreement on Social and Economic Reforms (CASER) aron mahiusahan ug mapirmahan sa duha ka pundok. Luyo niini, gitalikdan ni Duterte ang plano sa subling pag-abli sa panaghisgot niadtong Oktubre 2017 ug gipagawas na hi-nuon niya ang Proclamation No. 360 niadtong Nobyembre 2017 aron mausa-ka-bahin nga tapuson ang negosasyon. Gitawag niya og terorista ang PKP ug BHB pinaagi sa Proclamation No. 374. Maluibon niyang ginapasubaybayan, ginapadakop ug ginapapa-tay ang mga konsultant sa NDFP.

National Task Force ug uban pang pasistang kamanduan. Sunud-sunod nga mga kamanduan ang gipagawas ni Duterte aron isistematisa ang pagpamig-ot sa ligal nga demokratikong kalihukan ug iuyon ang tibuok burukrasya sa estado sa kampanyang “kontra-insurhensiya.” Mipungkay ang iyang mga lakang sa dihang gipagula niya ang Executive Order 70 niadtong Disyembre 2018, nga nagtukod sa

MGA PALISIYANG KONTRA KALINAW

The infographic features a central map of Mindanao with various regions highlighted in red and black. To the left, there are three rows of soldier silhouettes: the top row is black, the middle row is black, and the bottom row is red. A silhouette of a soldier saluting is positioned to the right of the map. At the bottom, there are several overlapping images of official government documents, including one from the Office of the President and another from the Department of Justice.

- 2016
  - **Setyembre 4**
Proclamation No. 55
deklarasyon sa *state of emergency* tungod sa *lawless violence* sa Mindanao
  - **Setyembre 7**
Memorandum Order No. 3
pagdugang og mga pwersa sa AFP ug PNP sa Mindanao
- 2017
  - **Mayo 23**
Proclamation No. 216
balaod militar sa tibuok Mindanao ug suspensyon sa *writ of habeas corpus*
  - **Hulyo 22**
unang pagpalanat sa balaod militar sa Mindanao
  - **August 6**
pagpirma sa National ID System
  - **Disyembre 14**
ikaduhang pagpalanat sa balaod militar sa Mindanao
- 2018
  - **Nobyembre 7**
SEC Memorandum Circular No. 15
pagpaniktik ug pagpamig-ot sa mga NGOs
  - **Disyembre 4**
Executive Order 70
pagtukod sa National Task Force
  - **Disyembre 12**
ikatulong pagpalanat sa balaod militar sa Mindanao
  - **Nobyembre 22**
Memorandum Order No. 32
nagdugang og mga batalyon sa AFP sa Eastern Visayas, Isla sa Negros ug Bicol
- 2019
  - **Enero 10**
AFP-PNP Joint Campaign Plan "KAPANATAGAN" 2018-2022

Kabalo ba mo?

Ang terminong *whole-of-nation approach*, unang gigamit sa Oplan Bayanihan ug kinutlo sa "whole-of-government" nga nahimutang sa Counterinsurgency Guide sa US State Department niadtong 2009. Gigamit ang maong programa sa Iraq ug Afghanistan.

National Task Force (NTF) "aron tapuson ang lokal nga komunistang armadong pagsukol." Sa ngalan sa "whole-of-nation approach," ang lain-laing ahensya sa gubyerno ug mga lokal nga upisyal sa gubyerno ginahimong ikog sa AFP sa kontra-insurhensiya. Gigamit kini sa pagpamig-ot, pagpanggukod, pagpanghulga o pagpasaka og kaso batok sa mga organisasyon ug institusyon nga ginaakusahang "prente" sa PKP/BHB. Sa duso sa AFP, ginaobliga ang mga lokal nga gubyerno nga magpagawas og deklarasyong persona non grata kontra sa PKP ug BHB.

Girepresentahan sa gitukod nga AFP-PNP Joint Campaign Plan Kapanatagan 2018-2022 ang tumong ug pamaagi sa NTF. Sa ang-ang lokal, gipatuman niini ang brutal ug madugoong kampanya sa pagpatay sama sa Oplan Sauron sa isla sa Negros ug malukpanong pagpaniktik ug *Red-tagging* sa Metro Manila sa ngalan sa Oplan Kalasag.

Ayha niini, gipagula ni Duterte ang Memorandum Order No. 32 nga nagdugang og mga batalyon sa Samar, Negros ug Bicol.

Militarisasyon sa burukrasya. Gipangulohan karon ni Duterte ang usa ka hunting sibil-militar. Anaa sa halos 70 ka mga retiradong pulis ug sundalo na ang gipwesto ni Duterte sa iyang gabinete ug mga ahensya sa gubyerno. Kadaghanan sa maong mga heneral ang adunay maduguong rekord batok sa katawhan ug taas nga listahan sa korapsyon. Matinud-anon sila sa pinakadunot nga pundok sa reaksyunaryo, ingonman sa imperyalistang amo sa AFP.

Pasisasyon sa kinabuhi sa katilingban. Sa Kongreso, gisumite niya ang sistema sa nasudnong ID nga pagagamiton aron maniktik sa katawhan. Pinaagi niini, pagatigumon sa estado ang tanang personal ug pribadong impormasyon aron magamit sa iyang pagpaniktik ug pagpanumpo.

Gisulayan niyang iratsada ang kontra-katawhan ug pasistang mga sugyot balaodnon sama sa silot kamatayon, mandatory Reserve Officers Training Corps o ROTC, pagpaubos sa edad sa mamahimong ilhong kriminal ngadto sa 12 ug pag-amyenda sa Human Security Act.

KAWATAN siya.

Nagpakabuhong si Duterte ug ang iyang pamilya sa gahum ug kwarta sa katawhan. Gigamit niya ang nasudnong bahandi isip personal nga pondo aron busugon ang iyang mga alipures sa Senado ug Kongreso, ingonman ang mga upisyal sa burukrasyang sibil ug militar. Ginamanipula niya ang mga balaod ug proseso sa estado aron makakuha og kikkab ug suhulan sa dagkung kontrata ug benepisyo ang mga negosyanteng taga-Davao ug dagkung burgesya-kumprador nga nagpondo sa iyang kandidatura. Pinakagrabe, gigamit niya ang tibuok makinarya sa estado, nag-una ang PNP, aron puuhon ang mga kriminal nga sindikato ug mitipig og binilyon gikan sa ilegal nga mga aktibidad niini.

Nakatago ug dili mapatin-aw nga bahandi. Niadtong 2017, nasumite sa Office of the Ombudsman ang mga papeles sa *bank account* nga nagdetalye sa halos ₱1 bilyon nga tagong bahandi sa pamilyang Duterte. Kabahin kini sa alegasyon nga adunay nakatagong bahandi ang mga Duterte nga mokabat sa ₱2.4 bilyon sa lain-laing bangko sulod ug gawas sa nasud. (*Nota: Gisuspinde gilayon, ug gipalagpot sa pwesto ni Duterte ang ombudsman nga midawat sa kaso.*)

Sa usa ka taho usab niining tuiga, nasuta nga miadunahan si Duterte ug ang mga anak niyang sila Sara ug Paolo og ₱73.3 milyon sukad nga nakalingkod sila isip mga lokal nga upisyal sa Davao City. Sa nangagi, adunay pipila ka maisugon nga tawong-midya nga nagtaho nga ang maong bahandi gikan sa suhol sa mga pekeng empleyado sa *city hall* ug bakikaw nga mga kontrata ug uban pang lokal nga proyekto. Dili langkob sa gideklarang bahandi ang mga kikkab ug suhol gikan sa mga kontraktor sa mga proyektong pang-imprastruktura nga gunit kanhi gikan kang Rodrigo Duterte, nga solo na karon sa magulang niyang anak.

Pagmonopolyo ug pag-usik-usik sa pondo sa katawhan. Gawas sa dakung sweldo isip presidente (₱300,000/bulan), nagkadaku ang pondong ginakawkaw ni Duterte gikan sa pondo sa katawhan para sa kaugalingon niyang kapuslanan. Midaku ang pondong “pang-intelidyens” sa presidente gikan ₱705 milyon niadtong 2016

ngadto sa ₱2.5 bilyon/tuig sa 2017 ug 2018. Alang sa 2019, naggahin og ₱6.8 bilyong-badyet si Duterte: ₱2.5 bilyon alang sa hilabihan ka gasto nga intelidyens ug uban pang “confidential” nga gamit, ₱386 milyon alang sa mga konsultant, ug ₱17 milyon alang sa “pinansyal nga ayuda/subsidyo.” Ang mga pondo nga alang sa gastong intelidyens ug *confidential* usa ka “discretionary” o pwedeng gastuson ni Duterte nga walay kwenta o *accounting*.

Niadtong 2017, gitaho sa Commission on Audit nga nigasto si Duterte og hangtud ₱15 bilyon alang sa pagmantine (*maintenance*) ug operasyon sa iyang upisina. Mas daku kini og 534% kumpara sa ₱2.3 bilyon niadtong 2016. Dakung bahin niini gigamit ni Duterte sa mga “konsultant” ug sa mga “donasyon.” Aduna usay gigamit niya alang sa pag-ayo sa lima ka helikopter alang sa personal niyang gamit ug sa iyang pamilya ug mga higala.

Nabantug si Duterte lakip ang mga myembro sa iyang gabinete sa subsub, maluho ug gasto nga pagbyahe sa gawas sa nasud. Niadtong 2017, mokabat sa ₱386 milyon ang gigastos ni Duterte alang sa 17 ka byahe sa 18 ka nasud. Gikan 2018 hangtud Hunyo 2019, nadugangan pa kini og 12 ka byahe sa 11 ka nasud. Naggikan sa bulsa sa katawhan ang tibuok gasto nila, lakip ang “representation fee” o bayad aron representahan ang kaugalingon nilang mga departamento. Kauban ni Duterte sa maong mga byahe dili lang ang iyang gabinete ug adunahang negosyante sa Davao, kundili lakip na ang ilang mga paryente ug higala. Sa ulahing mga byahe, dugang nga kauban ni Duterte ang dagkung burgesya-kumprador ug mga upisyal sa ilang mga negosyo.

Kikbak ug bentaha gikan sa dagkung kontratang pangpubliko. Nagdahum si Duterte nga makakubra og binilyon gikan sa mga kontratang giareglo niya tali sa mga monopolyo kapitalistang Chinese ug Pilipinong burgesya-kumprador ug prente niyang mga negosyo ilalum sa iyang programang Build, Build, Build (BBB). Kadaghanan sa mga proyektong nakasalang mao ang mga proyektong una na nga gipailalum sa programang Public-Private Partnership apan gipailalum sa renegotasyon aron subling itanyag sa mga kumprador nga suod kaniya. Lakip sa maong mga proyekto ang paglatag sa mga sistema sa riles sa Luzon ug Mindanao, reklamasyon sa yuta ug konstruksyon sa airport sa Bulacan, pag-ayo sa kanhing *airport* sa Pampanga, Cavite, Davao ug Cebu ug paglatag og sistema sa kalsada sa tibuok Mindanao. Usa sa maong mga proyekto ang kalsada sa Davao City kung asa ang tanang kontratang pangkonstruksyon gunit ug gi-

pahimuslan sa magulang nga anak niyang si Sara Duterte, ug ekspansyon sa Davao International Airport nga gitanyag usab kang Dennis Uy.

Sa han-ay sa mga burgesya-kumprador, pinakadaku ang nakuhang kaayuhan ni Ramon Ang, tag-iya sa San Miguel Corporation (SMC), usa sa mga oligarkong kontribyutor sa kampanya ni Duterte ug ginaila niya nga “higala.” Wala lang misuporta si Ang sa “gyera kontra-droga,” pag-atake sa Marawi ug “kontra-terorismo” ni Duterte, naghatag usab siya og pondo alang sa konstruksyon sa mga sentro sa rehabilitasyon, ayuda sa mga pamilya og namatay nga sundalo sa Marawi ug mga proyekto alang sa panginabuhian sa Sulu. Bugti niini, gitanyagan siya ni Duterte og mga kontratang pangpubliko nga nagkantidad og minilyong piso. Lakip dinhi ang ₱734-bilyong proyektong Aerotropolis ug ₱536-bilyong proyektong *flood control* sa Manila.

Kontrol sa nasudnong badyet. Gigamit ni Duterte ang nasudnong badyet isip instrumento aron kontrolon ang mga burukrata-kapitalistang alipures niya sa senado, kongreso ug kaugalingong gabinete. Niining tuig, giduso ni Duterte ang “cash-based budgeting” aron ilimita ang pag-apud-apud sa pondo sa mga proyektong mahuman sulod sa usa ka tuig. Kadaghanan niini mga proyektong pang-imprastruktura nga kasagarang ginahimong pangwartahan sa mga pulitiko. Sukwahi kini sa giduso sa alyado niya nga si Arroyo nga “obligation-based system” kung asa tibuok nga iapud-apud sa mga kongresista ang pondo alang sa mga proyektong molangkob og kapin pipila ka tuig. Sa *cash-based budgeting*, magpabilin sa kamot ni Duterte ang dakung bahin sa pondo, nga mamahimo niyang gamitong pangsuhol o pampamig-ot, depende sa pulitiko. Ingonman, ginaseguro pa gihapon ni Duterte nga makapahimulos ang mga ahensya, kongresista ug senador sa makurakot nga pondo sa mosunod nga tuig.

Sa nasudnong badyet karong 2019, pinakadaku ang gitaas sa badyet sa AFP nga nadugangan og ₱80 bilyon, kasunod ang badyet sa PNP nga misaka og ₱41 bilyon. Dakung bahin niini ang alang sa sweldo sa mga sundalo ug pulis nga ginagamit niya sa iyang gyera kontra sa mga sindikato sa droga ug batok sa progresibo ug rebolusyonaryong kalihukan.

Alyansa sa parehong kawatan. Bugti sa pondo ug suporta sa pulitika, giabswelto ni Duterte ang pareho niyang mga kawatan sama sa mga Marcos, Arroyo, Estrada, Enrile ug uban pa. Gigamit niya ang mga huwes sa Korte Suprema nga

kontrolado na niya ug ni Gloria Arroyo. Human sa pagbuhi kanila, temporaryong pa niyang gibutang si Arroyo sa ikatulong pinakagamhanang pwesto sa nasud. Gamit ang tibuok makinarya sa estado, gipadaug niya si Imee Marcos sa Senado.

Si Ang ug Uy, ug ang mga diktador

USA SA MGA paboritong kumprador ni Duterte si Ramon Ang, presidente ug hepe sa mga operasyon sa San Miguel Corporation (SMC) ug tanang mga subsidiyaryo niini. Presidente usab si Ang sa Top Frontier Investment Holdings, usa ka kumpanyang adunay mayor nga bahin (share) sa mga kumpanya sa mina ug semento, plantang pang-enerhiya ug petrokemikal, pagkaon ug uban pa. Ang maong mga kumpanya ang una ug ikaduha sa adunay pinakadakung baligya (sales) niadtong nangaging tuig. Sa maong tuig, mikita ang SMC og \$996.5 milyon (misaka og 85.5% sulod sa usa ka tuig) samtang \$244 milyon usab ang kita sa Top Frontier (misaka og 1,062%). Gipanag-iyahan usab ni Ang ang Petron, Eagle Cement Corporation, Clariden Holdings ug daghan pang uban.

Sa nangaging 30 ka tuig, nagsilbing saligando si Ang ni Eduardo Cojuangco, ang nag-unang kroni ug tigdumala sa mga prenteng negosyo sa kanhing diktador nga si Ferdinand Marcos. Lakip niini ang bahin ni Cojuangco sa SMC nga gipalit gamit ang pondong *coco levy*. Misibat duyog ni Marcos si Cojuangco sa dihang mapalagpot si Marcos sa pwesto sa unang “Rebolusyong EDSA” niadtong 1986. Mibalik si Cojuangco sa nasud niadtong 1989 aron pangulohan ang mga kumpanyang prente ni Marcos sama sa SMC ug hinay-hinay nga mibalik sa nataran sa pulitika.

Niadtong 2013, gipalit ni Ang ang tanang bahin ni Cojuangco sa SMC gamit ang utang gikan sa mga langyawng bangko. Sulod sa tulo ka dekada, nakasalang sa korte ang pag-angkon sa maong mga bahin. Naresolba lamang kini sa Korte Suprema niadtong 2016, pabor kang Cojuangco, ilalum sa rehimen sa iyang pag-u-mangkon nga si Benigno Aquino.

Ilalum ni Duterte, nagsumite si Ang og dili moubos sa upat ka “unsolicited proposal” ilalum sa iskemang “Swiss Challenge” ni Duterte alang sa programang Build, Build, Build. Sa kinatibuk-an, ang tibuok kontratang gitanyag ni Duterte kang Ang ug sa iyang mga kasosyo nagkantidad og 2.26 trilyon. Wala ginganlan sa mga kumpanyang nalambigit ang mga kasosyo nilang Chinese nga negosyo. Si Ang ang ika-8 nga pinakaadunahang indibidwal sa nasud nga nagdeklara og \$2.85 bilyong bahandi niadtong 2018. *(Tan-awa ang talahanayan.)*

Relatibong mas gamay ang kapital ug limitado (sa karon) ang langkob ni Dennis Uy, taga-Davao nga kanhing kadula sa basketbol ni Christopher “Bong” Go ug usa sa pinakaduul nga negosyante kang Duterte. Gitanyag sa kumpanya ni Uy ang prangkisa aron mahimong ikatulong kumpanya sa telekomunikasyon (sunod sa Globe ug Smart), kauban ang kasosyo niining kumpanyang Chinese. Gipautang si Uy og \$220 milyon sa Bank of China aron palapdon pa ang iyang mga negosyo isip kabahin sa pakete sa mga utang ug puhunan nga gisaad sa China. Paspas nga milapad ang mga negosyo ni Uy gikan 2016. Dugang sa iyang mga gasolinahan (Phoenix Petroleum), namonopolyo niya ang pinakadakung kumpanya sa transportasyon sa dagat (2GO) ug uban pa. Gitanyag sa iya ang kontrata sa pag-repair pareho sa airport ug pantalan sa Davao, ingonman ang proyektong reklamasyon sa Pasay City. Si Cojuangco usab ang ika-14 ug nagdeklara og \$1.4 bilyon. *(Tan-awa ang talahanayan.)*

Mga proyektong gitanyag kang Ramon Ang

Proyekto	Kantidad	Mga kontraktor	Porma sa proposal
Bulacan Bulk Water Supply Project	₱ 24.41 B	SMC - K Water Consortium Consortium Members: San Miguel Holdings Corp. and Korea Water Resources Corp.	Solicited
MRT Line 7 Project	₱ 62.70 B	SMC Mass Rail Transit 7, Inc	Unsolicited
Bulacan Int'l Airport Project (New Manila Int'l Airport)	₱ 735.63 B	San Miguel Holdings Corp. Coastal Dev't Consortium	Unsolicited
Manila Bay Integrated Flood Control, Coastal Defense and Expressway Project	₱ 536.03 B (dili lakip ang reklamasyon)	(San Miguel Holdings Corp at New San Jose Builders, Inc.)	Unsolicited
Preservation and Development of Laguna de Bay Project	₱ 905.12 B	San Miguel Holdings Corp. and Muhibbah Engineering Philippines Corp	Unsolicited

Mga proyektong gitanyag kang Dennis Uy

Proyekto	Kantidad	Mga kontraktor	Porma sa proposal
Pasay City Reclamation Project	₱ 62 B	Ulticon Builders, Inc., Udenna Corp, and China Harbor Corp	Unsolicited
Davao People Mover	₱ 30 B	Udenna Corp	Unsolicited
Davao International Airport Development, Operation, and Management	₱ 48.8 B	Chelsea Logistics Holdings Corp	Unsolicited
Davao Sasa Port Modernization Project	₱ 18.7 B	Chelsea Logistics Holdings Corp	Unsolicited

Ang katungod sa katawhan nga palagputon ang tiranya

Hingpit ang katungod sa katawhang Pilipino nga palagputon si Duterte ug papa-nubagon siya sa iyang mga kasal-anan ug krimen sa katawhan. Kung magkahiusa sila walay makababag kanila. Kinahanglang maghiusa ang tanang kasukaon kang Duterte, lakip na ang mga kaaway sa pulitika, lakip usab ang mga disenteng upisyal sa militar ug pulis.

Gigarantiya bisan sa burges nga mga balaod ug sa internasyunal nga mga lagda ang katungod sa katawhan nga batukan ang kaugalingong gubyerno aron panalipdan ang kaayuhan ug mga katungod sa kadaghanan. Ginatugutan kini ilabina sa panahon nga grabe na ang inhustisya ug barado na alang sa katawhan ang mga ligal nga mekanismo.

Gipailalum ni Duterte ang tibuok nasud sa *de facto* nga balaod militar. Dayag ang iyang pagharing militar sa Mindanao. Pinaagi sa iyang pakig-alyansa, kontrolado niya ang supermayorya sa Kongreso. Pinaagi usab sa malukpanong pagpanglimbong, napwesto niya ang iyang mga kandidato sa Senado. Kontrolado niya ang mga huwes, gikan sa Korte Suprema hangtud sa mga rehiyunal nga korte. Nakadungo kaniya ang mga kaalyado niyang upisyal sa mga lokal nga gubyerno samtang nangurog ang gikan sa mga kalabang partido bunga sa walay pugong nga pagpamig-ot sa militar. “Toilet paper” ang pag-ila niya sa 1987 konstitusyon ug nagamugna siya og mga lakang nga dayag nga mibangga sa mga probisyon niini. Ang bugtong ginasunod niya mao ang mga dikta sa iyang among imperyalistang US ug mga mando sa mga monopolyo kapitalistang Chinese.

Pinakaulahing representante lamang si Duterte sa hilabihan ka krisis nga katinglangbawng atrasado ug gipatigbabawan sa imperyalismo. Aron makab-ot ang usa ka tinuod nga gawasnon ug malambuon nga Pilipinas, kinahanglan kining palagputon ug pulihan og bag-ong sistema nga motubag sa panginahanglan ug kaayuhan sa masang

kabus.

Sukad nga matukod ang Pilipinas isip nasud, mitunhay na ang armadong pagsukol sa katawhan alang sa maong katuyuan. Mismo ang sistemang semikolonyal ug semipyudal ang naghimugso sa Partido Komunista ng Pilipinas ug Bagong Hukbong Bayan nga 50 ka tuig na nga nagalunsad og armadong rebolusyon.

Katungdanan sa tanang demokratikong sektor nga batukan si Duterte hangtud nga mapalagpot siya sa poder. Kinahanglan silang maghiusa sa ilang mga demokrati-ko ug kontra-tiranyang pakigbisog. Kinahanglang minilyon silang modagsa sa kadalan aron kabigon ang mga paksyon sa nagharing hut-ong nga wala sa gahum ug mga pundok sa militar ug pulis. Kinahanglang pasubsubon sa BHB ang armadong pagsukol ilabina sa pinakadautan nga yunit sa AFP nga nagsabwag og kaguliyang sa kabanikanhan ug naghatag kadaut sa katawhan. Kinahanglan niining lamparuson sa dagkung igo sa ulo, samtang padayon nga ginapadugo sa lain-laing bahin, ang nag-unang haligi pareho sa pasismo ni Duterte ug paghari sa imperyalismong US sa nasud.

Kagawaran sa Impormasyon
Partido Komunista ng Pilipinas